

Департамент культури і туризму
Харківської обласної військової
адміністрації
КЗ “Харківська обласна бібліотека
для дітей та юнацтва” Харківської
обласної ради

Гірська Орлиця Буковини

Харків-2023

Департамент культури і туризму
Харківської обласної військової адміністрації
КЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей та
юнацтва» Харківської обласної ради

Гірська Орлиця Буковини

(методико-бібліографічні матеріали
до 160-річчя від дня народження Ольги Кобилянської,
української письменниці, громадської і культурної діячки)

Харків–2023

УДК 82.09(161.2)«18/19»

Г51

Гірська Орлиця Буковини : методико-бібліографічні матеріали до 160-річчя від дня народження Ольги Кобилянської, української письменниці, громадської і культурної діячки / [уклад. С.О.Андрус; ред. С.М.Загrevська]; КЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей та юнацтва» Харківської обласної ради; Департамент культури і туризму Харківської ОВА.– Х.,2023.– 30 с.

Ольга Кобилянська – письменниця, представниця модернізму, громадська й культурна діячка. Авторка «Землі», «Царівни», «Людини» була людиною з європейським мисленням. Її хвилювало питання емансипації – вважала його віянням часу, коли не лише проблеми особистого життя змушували жінку підняти голову і подивитися на світ по-іншому. Кобилянська одна з перших в українській літературі звернулася до відображення жінок-інтелігенток, які прагнуть вирватися з міщанського середовища. Ольгу Кобилянську вважали своєю українські феміністки, адже слова з її доповіді стали для них гаслом – «бути сама собі ціллю». Та чи змогла письменниця зрозуміти, що їй насправді було потрібно для щастя?

Укладач

С.О. Андрус

Редактор

С.М. Загrevська

Відповідальний за випуск

Г.В. Трохименко

© КЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей та юнацтва»
Харківської обласної ради, 2023

<http://bibl.kharkiv.ua>

Життєве кредо письменниці: «Кожний вечір закінчуйте книгою».

Ольга Кобилянська – письменниця, представниця модернізму, громадська й культурна діячка. А ще вона була борчинєю за жіночі права XIX–XX століть.

Ольга Юліанівна Кобилянська народилася 27 листопада 1863 року в румунському містечку Гура-Гумора на Південній Буковині, що за тих часів входило до складу Австро-Угорщини (нині Румунія) у родині дрібного урядовця. Батько, Юліан Якович, походив зі шляхетного роду галичан із Наддніпрянщини, людина природно обдарована, любив народну пісню, літературу, був охочий до науки.

Ольга була четвертою дитиною в багатодітній родині. Незважаючи на це, мати старалася навчити доньок хороших манер, умінню вести розмову, триматися в товаристві. Батько ж гадав, що його обов'язок – дати хорошу освіту хлопцям, а дівчата заміж повиходять та якось і буде. Але якраз із заміжжям в Ольги не склалося... Суворий і вимогливий у родині : *«Якби я правильно могла описати злидні, які в нас панують... який жахливий батько... Ні я, ні Євгенія не одержуємо без лайки навіть п'ять крейцерів на листи. Ох Боже!.. Я не маю ні пошани, ні серця для мого батька... Коли батько хворів, була я цілком байдужа – це не моя вина»*, – ось у таких барвах

описує Кобилянська свої дитячі роки. Проте Юліан Кобилянський з любов'ю і повагою ставився до селян, обороняв їх від жорстокості і насильства. Мати, Марія Йосипівна Вернер, походила з німецько-польського роду. Була дуже доброю, лагідною, ніжною.

Кобилянські, 1894 р. Стоять:
Олександр, Юліан, Степан,

Володимир. Сидять: Максиміліан, Євгенія, Марія (мати), Юліан (батько), Ольга.

Усе це впливало на зацікавленість письменниці національною самоідентифікацією. У своїх автобіографіях вона висвітлювала тему мовного середовища, у яке була занурена за дитячих років. З одного боку, незважаючи на німецько-польське походження матері, письменниця підкреслювала корінну українськість дому: *«В нас вдома мала перевагу українська мова»*. З іншого – українську ідентичність у тому ж домі подекуди їй доводилося виборювати: *«Коли б не любов батька до рідного слова, до свого народу, своєї пісні, знання рідної мови, що все-таки панувало в хаті, крім польської, а далі і німецької, було би з часом, може, й зайняло останнє місце»*. Крім того, Ольга Кобилянська згадувала, що в ті часи, коли вона ходила до школи, було нелегко дістати українські книжки, адже вони були хіба що в Чернівцях або інших галицьких містах, від яких майбутня письменниця жила далеко. Попри перепони, вона *«міцніла в своїх постановах вивчитися найліпше рідної мови і працювати в ній...»*

У зв'язку з переведенням батька по службі вся родина часто переїжджала з місця на місце, що сприяло збагаченню вражень допитливої дівчини від багатобарвної природи Буковини і знайомства з новими людьми. Так, у **1868 році**, коли родина Кобилянських переїхала до міста Сучави Кимполунзького повіту, дівчина здружилася з дочкою М. Устияновича (автора пісні «Верховино, світку ти наш») – теж Ольгою.

Маленька дівчинка з надзвичайно розвинутою художньою фантазією зачудовано дивилась на поета. У домі Устияновичів чула Кобилянська українські народні пісні, там дістала чеські казки, там, у особі доньки Устияновича, мала вдячну слухачку і першого «критика» її дитячих фантастичних оповідань, названих нею казками і снами.

Ольга Кобилянська з Марією та Ольгою Устиянович

1873 року родина переїжджає до Кимполунга: цього разу через погіршення стану здоров'я батька, якому лікарі порадили гірське

повітря. Тут Кобилянська навчається в чотирикласній німецькій школі (1873-1877 рр.), водночас бере приватні уроки української мови, багато читає. Проте продовжити навчання їй не судилося: у родині було семеро дітей (крім неї, 5 братів і сестра), всіх треба було вивести в люди. Зрозуміло, передусім дбали про освіту для хлопців як майбутніх глав родини, а дівчатам, як вважалося, – достатньо було господарських навичок, знання Святого Письма, читання, французької мови, гри на гітарі, на фортеп'яно, танців.

Довелося дівчині поповнювати свої знання принагідно, без певної системи, з книжок, за якими вчилися брати, і позичених у міській і приватних бібліотеках.

Досконале знання німецької мови допомогло Кобилянській пізнати світову літературу. На думку Лесі Українки, О. Кобилянська, пройшовши через німецьку школу, долучилася до українського слова свідомо.

Не писати дівчина вже не могла

Ольга знала й писала трьома мовами: німецькою, польською та українською.

У тринадцятирічному віці Кобилянська вже віршувала німецькою мовою, у чотирнадцятирічному – вела щоденник (також німецькою), у 17 років написала **оповідання «Гортенза» (1880).**

Не писати дівчина вже не могла, а порадити було нікому та й відваги бракувало. У **1881 році** відбулася щаслива подія в житті Кобилянської – знайомство з дочкою повітового лікаря **Софією Окуневською**, однією з найосвіченіших жінок Галичини. Окуневська надсилала їй соціологічні і філософські праці, галицькі періодичні видання, женеvські збірники М. Драгоманова тощо. Тільки з Софією могла говорити про свої літературні спроби. За відсутності подруги, яка студіювала медицину в Швейцарії, звиряла найглибші таємниці серця, найфантастичніші бажання і мрії щоденникові (до нас дійшли записи 1883-1891 рр., опубліковані 1982 року у

видавництві «Дніпро»).

1887 р. Кобилянська надіслала для альманаху «Перший вінок» оповідання «Вона вийшла заміж», пізніше перероблене на повість «Людина». Через низьку художню якість, справедливо відзначену редактором альманаху І. Франком, оповідання не було надруковане. Життєві сюжети взяла Кобилянська з буковинського села Димка, де перебувала протягом двох років (**1889-1891**). Димка дасть письменниці й матеріал, пізніше реалізований у високохудожню повість «Земля» (**1901**).

Софія Окуневська познайомила Кобилянську зі своячкою – українською письменницею, активною організаторкою жіночого руху в Галичині – **Наталею Кобринською**, яка заохочувала дівчину до творчої і громадської праці. Під впливом Наталі Кобринської та за її порадою **Кобилянська включається у феміністичний рух, починає писати українською мовою.**

Її потяг до правової теми проявлявся не лише у творчості, а й у громадській діяльності. Так, 1892-го Ольга Кобилянська написала працю «Рівноправність жінок», а наступного року взяла участь у виданні альманаху «Наша доля», де опублікувала матеріал про жіночий рух у країнах Європи. Вже у 1894-му Ольга стала співзасновницею «Товариства руських жінок на Буковині» та обґрунтувала мету цього руху в брошурі «Дещо про ідею жіночого руху». Крім того, у 1902 році письменниця організувала ще одне жіноче об'єднання в Чернівцях – «Кружок українських дівчат».

Проблема емансипації жінки цікавила Кобилянську давно. Ідея емансипації жінки проймає й чимало її творів.

У 1894-1896 рр. Кобилянська міцно увійшла в літературу. На цей час було опубліковано повісті «Людина» і «Царівна», новели «Жебрачка», «Природа», «Аристократка», «Час». Твори її перекладалися польською, чеською, німецькою мовами.

У 1899 році у Львові вийшла перша збірка новел Кобилянської під назвою «Покора». Письменниця стає відомою і популярною, нею зацікавлюється Леся Українка.

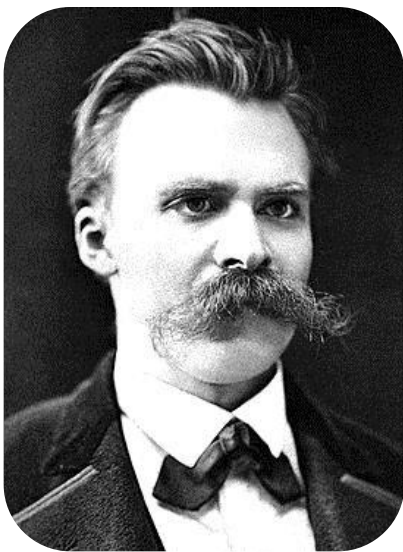
У серпні цього ж року Кобилянська бере участь у з'їзді археологічного товариства, де знайомиться з М. Коцюбинським, М.Старицьким, М. Лисенком; гостює в родині Косачів на хуторі Зелений Гай біля Гадяча у Полтавській губернії.

У Ольги Кобилянської було чимало друзів. Та дружба з Лесею Українкою була особливою, сповненою підтримки, належної довіри і розуміння. За життя вони бачилися всього тричі, а товаришували – 14 років. Єдине спільне фото літераторок зроблене в Чернівцях, в 1901 році. Одну фотографію Леся зберігатиме на своєму робочому столі, а іншу Ольга триматиме в альбомі.

Інтегрувала відсилки до Ніцше у свої художні тексти

«Німець здатний на великі справи, неправдоподібно тільки, що він їх здійснить, адже він слухняний, де лиш може» Ніцше

На початку 90-х років О. Кобилянська захопилася філософією Ф. Ніцше, яка імпонувала їй антиміщанським спрямуванням, афористичною заокругленістю думок, за що їй довго докоряли. Деякі ідеї німецького філософа вона використовувала у творчості: цитувала текст «Так мовив Заратустра» в гуморесці «Він і вона», вбудувала концепції Ніцше в повість «Царівна».

Фіаско в особистому житті збіглося з критичними нападами С.Єфремова. 1902 року у журналі «Киевская старина» він опублікував статтю «В поисках новой красоты», в якій звинувачував Кобилянську в ніцшеанській ненависті до народу, оголосив її символісткою-декаденткою.

Жіноча доля: нездійсненне кохання та материнство

Є трояка любов.

Та, що годується ласощами, що годується поцілунками, і та, що поважна, як смерть, годує сама себе й других. Вона годує себе і сльозами, і горем, і сумом, і самотністю, а поза гробом – золотою тінню пам'яті – споминами про її святу, нестерпну силу.

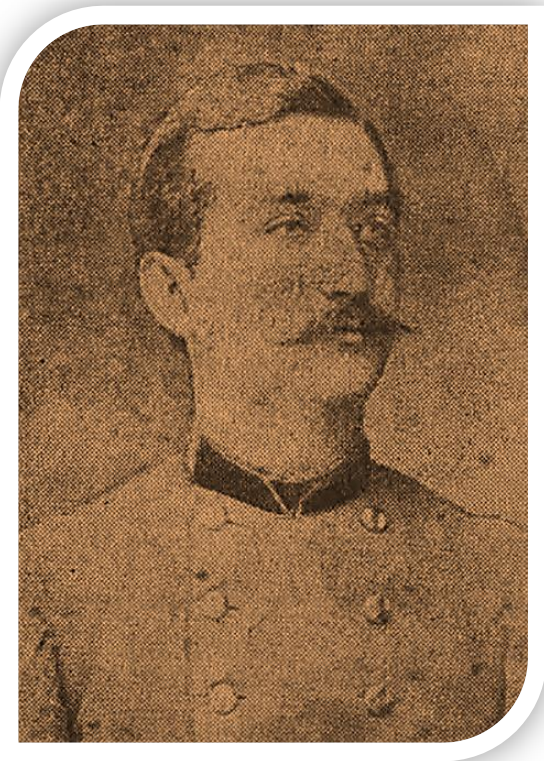
Своє **перше кохання** Ольга Кобилянська переживає в містечку Кимполунг, куди родина переїхала з рідної Гури-Гумори, що на Південній Буковині, через батькову хворобу. То був *хлопчик-школяр* – мабуть, її ровесник. Певно, саме тоді Кобилянська і спізнала вперше страшенну неподатливість, мінливість, дуалістичність власної натури. Відмовлялася, коли хотілося погодитись. Казала «ні», коли серце твердило «так». Згодом закохалася в родича – студента Геня, який приїздив на канікули. Проте він бачив в Ользі тільки товаришку, начитану й розумну дівчину. Наступне кохання – до урядника Альфонса Кучинського – живиться теж тільки з її багатой уяви.

Чергова любов – Євген Озаркевич.

Цього разу, як і раніше, її любов існує тільки для неї самої. Вона зізнається: «...Я не маю буквально жодної душі, яка б мене хотіла розуміти...»

Коли тобі 20, а думками й почуттями володіє молодий красень, хочеться дізнатися, чи він той самий єдиний, чи в планах долі їхнє спільне майбутнє. Такі питання займали голівку юної Ольги Кобилянської, захопленої Євгеном Озаркевичем – майбутнім відомим лікарем, а тоді студентом-медиком Віденського університету, з яким познайомилася восени 1883 року. І чудову нагоду зазирнути за завісу

прийдешнього їй подарувало свято Андрія та пов'язані з ним ворожіння!

Хто з дівчат хоч раз у житті не записував на аркушиках чоловічі імена (за правилами записок мало бути дванадцять – 11 з іменами, а одна порожня), не ховав їх під подушку, а вранці з хвилюванням не діставав папірчик з іменем потенційного судженого? Писала та витягала записочки й Ольга Кобилянська. В щоденникові двадцятилітньої мрійниці, серце котрої полонив сіроокий вусань з обличчям єгиптянина (таким його сприйняла), записано результат: «Спершу витягла одного «знайомого», а тоді Геня».

Вдалася й до іншого гадання – пустила горіхову шкаралупу зі свічечкою на воду: «Задумала на Геня й на себе. Двічі випало добре». Чи пустила дві шкаралупки й вони потягнулися одна до одної? (А обіцяло це сватів!) Чи приплила її свічечка у порожній половинці горіха до прикріпленої на стінці посудини записочки з заповітним іменем? Деталі, на жаль, Ольга не занотувала. «Але це дурниці!..» – резюмувала вона. Бо змагалися у ній любов і сумніви, хоч потайки сподівалася, що він симпатизує їй, ба більше – кохає... Не судилося бути разом Ользі з Євгеном. Але ще довго її думки займав його образ, а почуття до нього окрилювали! Може, й ворожіння на Андрія зіграло свою роль? Хто знає...

Світлина Ольги Кобилянської з часів
знайомства з Євгеном Озаркевичем

Нове захоплення письменниці – Ернест Зерглер. Вони знайомі, спілкуються, але чоловік не сприймає Ольгу як об'єкт жадання. Вона для нього – товаришка. «Так, мені щастить з усіма... Для них я маю надто багато в голові», – пише Кобилянська в цей час.

У другій половині 90-х років у творчій біографії Кобилянської значну роль відіграв Осип Маковей – перший видавець, глибокий дослідник і популяризатор її творів. Маковей перший визначив одну з найхарактерніших рис індивідуального стилю Кобилянської – органічне поєднання реалістичного і романтичного способів відображення дійсності – **неоромантизм**.

Їхнє знайомство відбулося **1895 року** у Чернівцях. Маковей був редактором газети «Буковина». Творчі стосунки переросли в дружбу, а відтак і в кохання. **Йому – 28. Їй – 32.** Вона вже тоді знала, що полюбить його. *«...Я нічого від Вас не хочу вимушеного – це мене не тішить. ...Часом мені так, ніби в мені жили дві істоти. Одна, що думає практично, на котру можна зі всіма справами спуститися, та, що варить їсти, торгується з хлопцями о добрі вчинки і делікатно заховується – одним словом, робить всяку християнську роботу. А друга то є погана «мімоза» – шукає вибране життя: спокій, гармонію, тонкість, красу – і в'яне, як не може все найти, а як найде, то дуже щаслива, і вона йде до Вас – не зачиняйтеся перед нею, пане Маковей, – бо вона не зробить Вам нічого злого»,* – писала Осипові Кобилянська. Ці стосунки тривали десять років. Для Маковея то була просто літературна дружба, а Кобилянська вмирала від любові. *«Я отворилася! Зрозумійте, що Кобилянська ніколи не переставала Вас любити і перестане аж тоді, коли її серце*

застигне... Тепер я переконуюсь, що страшно нещасні ті, котрі вірні так по-собачому, як я!» – зізнається вона.

Він відповідає стримано. Часто взагалі лаконічно пише так: *«... бо з ніякої моєї відповіді, що я можу дати, ви не можете бути вдоволені, але, вірте мені, я хочу остатися вашим приятелем, і хоч вам того замало, я думаю, що се більше, як любов».*

Іноді – не відповідає зовсім. Проте не відсилає листів.

Врешті Кобилянська не витримує і... робить пропозицію руки й серця Маковею: *«... Не знаю, як приймете мої слова, звичайно, дівчата самі їх не кажуть. Але я не іду звичайною дорогою дівчат».*

Та переїзд Маковея до Львова на посаду співробітника «Літературно-наукового вісника» вніс дисонанс у їхні стосунки. Спілкування на відстані (листування) ставало дедалі рідшим і прохолоднішим, а на початку ХХ ст. (1901-1902) майже припинилося. О. Маковей мовчав.

Доля ніколи не була щедрою до Кобилянської-жінки. Ольга Кобилянська пише лист за листом. Та всі її волення відбиваються стіною мовчання. Згодом Осип Маковей одружиться з 25-річною дівчиною. Він переконуватиме всіх, що саме такого шлюбу і життя хотів. Кобилянська так і не зможе повірити, що він щасливий з тією *«куркою домовою»*. Звістка про одруження Маковея вбила її остаточно. Нею знехтували ради іншої жінки з приданим.

Заміж Кобилянська так і не вийшла. Переживши кілька приступів важкої хвороби, часто їздила на курорти, аби покращити здоров'я. В одному з німецьких санаторіїв почала писати новий твір, про який згадувала: *«"Ніобу" я написала просто з причини, коли полюбила одного чужинця. Скажу вам щирю правду, що не наш навчив мене, що таке правдива, щира, чиста, свята любов, а чужий, німець. За границею пізнала я його»*. Проте більше не було жодних згадок про цього чоловіка. Факт відсутності офіційного чоловіка у житті Кобилянської змушує декого називати її нещасною коханкою, лесбіянкою, жінкою третього стану, а також самотньою матір'ю.

Від 1917 року Ольга Юліанівна опікується донькою свого брата Олександра Оленою-Галиною. Батько Олени – брат Ольги, який так і не одружився з пані за йменням Віргінія Лукашевич. Тож опіку над дівчинкою повністю взяла на себе родина Кобилянських. Прийомна донька Олена-Галюся – в заміжжі Олена Панчук – мати Ігоря та Олега.

Сини Олени були близькими з Кобилянською і називали її бабусею. Вона навчила їх читати й писати, розповідала казки, а вони довіряли їй свої дитячі таємниці. Сталося так, що діти **Олени, Ігор та Олег**, стали єдиними нащадками всієї родини Кобилянських: у Ольги, Євгенії, Степана і Володимира дітей не було. Максиміліан мав дітей і онуків, але вони всі померли. Юліан разом з родиною після Першої світової війни виїхав до Відня. У 1966 році його єдиний син помер. Нині правнуки Кобилянської проживають у Франції та Чернівцях.

Смуга болю та журби в житті О. Кобилянської

У **1903 році** письменниця планувала поїхати до Києва, та хвороба матері перешкодила здійснити цей намір. Та й сама Кобилянська була підтята лівобічним паралічем і сердечною хворобою внаслідок простуди в галицьких горах. Долаючи неймовірні труднощі, Кобилянська продовжувала працювати, хоч невлаштованість, самотність, туга позначилися на таких творах, як **«Думи старика»**, **«Ідеї» (1903)**, повісті **«Ніоба» (1904)**, збірка новел **«До світла» (1905)**. Важка недуга не тільки обмежувала фізичні можливості О. Кобилянської, а й потребувала матеріальних затрат.

Після виходу другої збірки новел **«До світла» (1905)** і до початку Першої світової війни Кобилянська опублікувала порівняно мало творів: **«В неділю рано зілля копала...» (1908)**, новели **«Старі батьки»**, **«Весняний акорд» (1910)**, повісті **«Через кладку» (1911)** і **«За ситуаціями» (1913)**.

Під час імперіалістичної війни Кобилянська жила в Чернівцях і перенесла всі воєнні злигодні. Трагедія війни не обминула і родину письменниці: брат Олександр мучився в полоні десь аж у Сибіру, доля другого брата була невідома.

Кобилянська пише низку творів, у яких гнівно засуджує безглузду кровопролитну війну: **«Назустріч долі»**, **«Юда»**, **«Лист засудженого вояка до своєї жінки»**, **«Сниться» (1914-1918)**. У **20-х – на початку 30-х років** Кобилянська пише кілька творів з життя

народу під румунською окупацією («Вовчиха» (1923), «Але Господь мовчить» (1927) та ін.). 1926-1930 рр. кількома виданнями друкувалися повісті «Земля» і «В неділю рано зілля копала...».

На зібрані громадою гроші Кобилянська придбала будинок, в якому прожила до смерті.

Світове визнання за життя Ольги Кобилянської

Фото зробили у Празі влітку 1928 року. На передньому плані (зліва направо): Олександр Колесса, Ольга Кобилянська, Сергій Шелухін, Микита Шаповал. До речі, і О. Колесса, і С. Шелухін викладали в Українському вільному університеті.

Жовтень 1931-го, в житті Ольги Кобилянської сталася неочікувана, але цілком прогнозована, з огляду на її внесок в українську літературу, подія: письменницю йменували **почесним доктором Українського вільного університету**. Телеграфічна звістка наспіла в середині жовтня з Праги, де тоді розташовувалася ця унікальна науково-освітня установа – перший вищий навчальний заклад українців з Галичини й Наддніпрянщини, Буковини й Слобожанщини, Закарпаття й Кубані (і не тільки!), які опинилися в еміграції.

Титул доктора філософії honoris causa (дослівно – «заради пошани») присудив Сенат вишу з нагоди святкування 10-ліття існування університету. Пропозицію на розгляд колегії професорів філософського факультету подав довголітній друг і порадник

письменниці академік Степан Смаль-Стоцький. Її підтримали одностайно, і 23 жовтня 1931 року в урочистій атмосфері святкових зборів оголосили рішення. Офіційного ж листа за підписом декана філософського факультету УВУ Дмитра Антоновича (відомий політичний діяч, історик мистецтва й театру), де розкривалися нюанси процедури, Ольга Кобилянська отримала в грудні 1931 року. Той лист знаходиться у фондах її Чернівецького музею. Яким дивом він зберігся у радянський час – загадка, адже документ стосувався емігрантського, значить, ворожого, університету! Докторський диплом, «скріплений великою університетською печаттю і належними підписами», письменниця теж одержала у грудні 1931-го, проте до музею його передати не ризикнули...

До речі, 23 жовтня 1931 року почесними докторами філософії УВУ також стали Олександр Олесь, Богдан Лепкий і Василь Стефаник.

Останні роки життя

1940 рік – рік возз'єднання Буковини з Україною – збігся з відзначенням 55-річного ювілею літературної діяльності Кобилянської. Мине всього кілька місяців, і народи здригнуться від жахливої звістки: «Війна». Похилий вік і хвороба не дозволили Кобилянській евакуюватися. Але, і хвора, вона залишилася патріоткою, допомагала партизанам. *(З листа братаниці та прибраної доні Письменниці до О. Кисілевської)*

«...останні два роки приносили нам тільки біль, а завершенням його було те, що моя дорога тітка й мати, а Ваша найліпша приятелька, покинула мене на віки. Це прийшло для мене несподівано, не зважаючи на важкі переживання та її 79-ий рік життя.

Тринадцятого березня ранком збудилася Вона з параліжем правої частини обличчя, утрудненням покликання й мови. До полудня стан щораз гіршав. Лікар, д-р Г., приписав йод. Другого дня дістала діаре та дрощі, чого вже не вдалося здержати, на четвертий день долучилося ще запалення легенів та пересудило справу... 18-го вечорам ще прошептала останнє слово: «Галюсю...»(моє ім'я).

Два дні лежала в агонії. Лікар потішав мене, що Вона не відчуває вже ніяких болів: не має свідомості, а тільки серце й легені ще діють останками сил. В другій годині вполудне, 21 березня, перестало битись Її серце – таке добряче для мене...

Ми нарядили Її в нашої хаті, в малій кімнаті, що праворуч. Одягнули так як бажала собі Покійниця і самі сторожили біля Неї. А на 23 березня, в гарний, весняний день, відправили дорогі тлінні останки на вічний спочинок разом із нечисленними знайомими, що ще залишились та могли взяти участь у похоронах. Проводили ми її в цю вічну дорогу при співі безсмертних «Журавлів»...

Могили вкрили два вінці: один із білих рож, які вона оспівала у своїх творах, другий зі соснини з шишками, улюбленим деревом.»

Воєнна румунська жандармерія встановила нагляд за письменницею. Смерть Кобилянської **21 березня 1942 року** перервала підготовлювану фашистами розправу над нею. Румунська влада не дозволила опублікувати некролог українською мовою, заборонила промови над могилою.

Вшанування пам'яті письменниці Ольги Кобилянської

У 1944 році в будинку, де жила О. Кобилянська, відкрито літературно-меморіальний музей.

Відеоекскурсія музеєм Ольги Кобилянської

<https://www.facebook.com/watch/?v=186772832636446>

Надаємо вам історичні факти появи пам'ятника Ользі Кобилянській

6 фактів про пам'ятник Ользі Кобилянській

Факт №1

На початку минулого століття перед театром стояв пам'ятник Фрідріху Шиллеру. Його демонтували у 1922 році, коли до міста прийшли румуни. У 1940 році на цьому місці встановили пам'ятник Леніну, 1941 року, з поверненням румунів, його також демонтували. У 1963 році до 100-річчя від дня народження Ольги Кобилянської перед театром встановили півфігурну скульптуру письменниці.

Факт №2

Через 20 років, у серпні 1983-го, замість півфігурного зображення на цьому ж місці встановили бронзовий пам'ятник, виконаний скульпторами **Анатолієм Скибою, Миколою Мірошниченком** та архітектором **Олександром Таратутою**. А півфігурну скульптуру встановили у с. Димці Глибоцького району.

Факт №3

Спершу була ідея створити композицію в граніті. Відтак Республіканська експертна комісія Мінкультури порекомендувала подумати над вирішенням скульптурного образу для відлиття у бронзі. Цей матеріал дає можливість глибше розкрити характер письменниці, деталізувати одяг і точніше моделювати фігуру.

Факт №4

Робота над пам'ятником тривала чотири роки – з 1976 до 1980. Працювали у майстерні Анатолія Скиби на вулиці Клари Цеткін (тепер Трояндова). Спершу планували встановити пам'ятник на повний зріст біля скверу на Театральній площі. Також йшлося про проект водного поля перед монументом, яке мало утворюватися за допомогою маленьких фонтанів. Однак ідея не прижилася.

Факт №5

Пам'ятник ліпили із чернівчанки Тамари Шатілової – талановитої режисерки Чернівецької обласної держтелерадіокомпанії. Цікавим є той факт, що вона певний час жила у селі Старий Вовчинець, що поряд із селом Димка, де й мешкала Ольга Кобилянська. Для однієї із публікацій журналістки Юлії Боднарюк пані Тамара розповідала, що нічого незвичайного у цьому факті своєї біографії вона не вбачає: «Я дружила у ті роки з архітектором пам'ятника Олександром Таратутою. Усе то надзвичайно буденно: мене попросили, щоби позувати, і я вирішила допомогти. Звісно безкоштовно. Я підходила за зростом. Звичайно, пам'ятник не моя копія, але фігура дуже нагадує мою».

Факт №6

Остаточний варіант пам'ятника виготовляли у цеху спецкомбінату з глини, у натуральну величину – такий, який бачимо сьогодні. Затверджувала його урядова київська комісія та художня рада. У бронзі пам'ятник втілювався у життя на експериментальній керамічно-скульптурній фабриці у Львові.

XXI сторіччя – світове визнання Ольги Кобилянської

Видавнича справа

У Видавництві Старого Лева 2022 року побачила світ нова книжка у серії книжок-абеток для родинного читання «Кобилянська від А до Я».

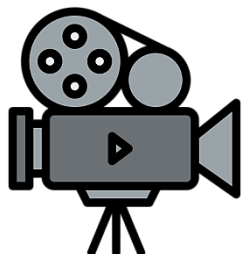
Книга-абетка розповідає маленьким та дорослим читачам про цікаве життя та творчість Ольги Кобилянської – видатної українки, письменниці та феміністки, творчість якої випереджала свій час на десятиліття. У вишуканому поєднанні тексту та самобутніх тематичних ілюстрацій перед читачами книги розкривається історія різних цікавих фактів про життя Кобилянської.

Кожну літеру цієї незвичайної абетки прикрашає цікава історія, пов'язана з письменницею. Сторінка, що присвячена літері «Б», оповідає про братів (а в Ольги їх було цілих п'ять!) та її батька, літера «І» - про ідеал, духовний та творчий порив письменниці, та її життєві позиції. Подібні енциклопедії покликані познайомити читача з відомостями про митця, творчістю та впливом на культуру чи історію.

2 травня 2022 року Британський часопис «The Guardian» знайомив читачів з українською письменницею Ольгою

Кобилянською та опублікував її твір «Самотність убога». <https://www.theguardian.com/books/2022/may/02/poem-of-the-week-solitude-is-poor-by-olha-kobylianska-translated-by-olha-rudakevych?fbclid=IwAR1k03lv3gBFUpxCQtZGdWZ4Y9kw6Gdq9s4yAcaLLKODyppu4z2s75MjzlQ>

Кіноіндустрія

Рада з державної підтримки кінематографії рішенням №314 від 09.09.2021 р. затвердила перелік кінопроектів-переможців Сімнадцятого конкурсного відбору Держкіно. Про це йдеться на сайті Державного агентства з питань кіно.

У відборі переміг 31 проєкт. П'ять з них – екранізації українських літературних творів, один за твором О.Кобилянської, а саме: «Зілля» Ярослава Войцешка за мотивами повісті Ольги Кобилянської «У неділю рано зілля копала», сценаристка – Наталя Ворожбит. Бюджет майбутньої стрічки – 44 мільйони 800 тисяч гривень, з них 25 мільйонів державної підтримки. Початок зйомок драматичного етнотрилера запланували на квітень 2022 року, прем'єру – на жовтень 2023-го.

«Фатальна красуня-млинарка Тетяна закохується до нестями в Гриця, навіть не підозрюючи, що він уже обіцяв одружитися з лагідною Насткою, яка роками чекає на весілля зі своїм складним та суперечливим обранцем. Шалені стосунки Тетяни та Гриця – це від початку приречений зв'язок, від якого страждають Настка, закоханий у красуню-млинарку Петро та молодша сестра Гриця – Ясна. У повітрі наче завмирає питання і біль – хто перший з них отримає зрадницького ножа в закохане серце? Але найгірше, що їхня любов відкриває двері примарам минулого, містичним таємницям, вбивствам та отруєнням, в які вплетені мати Тетяни та справжня мати Гриця – циганка Мавра та їхні коханці», – йдеться у стислому описі кінопроекту.

ЛЮДИНА ВСЕБІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Ольга Юліанівна багато займалася самоосвітою. Захоплювалася творами з соціології, політології та філософськими трактатами. Читання, малювання, музика, театр, верхова їзда – і це ще не повний перелік захоплень Кобилянської. Читання для неї було і хобі, і потребою, так вона пізнавала світ. Малювала Ольга з

меркантильних причин, щоб потайки продати роботи і купити кукурудзи для голубів.

Шукала себе в музиці: серед музичних інструментів, якими вона володіла, можна виокремити фортепіано, дрімбу та цитру. Улюбленим композитором Ольги був Фредерик Шопен. Також вона захоплювалася творчістю Моцарта, Мендельсона, Бетховена та інших. Музика мала важливу роль у подальшому творчому розвитку молодой письменниці. Непогано малювала і грала в театрі. Театр письменниця любила, бо хотіла стати акторкою, аби мандрувати та заробляти власні кошти. Якось у неї виникла ідея податися до театру товариства «Руська бесіда». Її навіть запросили на проби, за умови, що буде дозвіл батьків. Та Ольга навіть не уявляла, як розкаже про це батькам і якою буде реакція. Тому розпрощалася зі своєю мрією стати акторкою.

Згодом Кобилянська стала кіноманкою. Дивилася фільм тричі: вперше – для загального ознайомлення, вдруге – придивитися до гри акторів, а втретє – стежити за конкретним актором. Були в письменниці і містичні інтереси. Вона брала участь у спиритичних сеансах та любила трактувати сни.

Особистий стиль Ольги Кобилянської: капелюшки та довгі спідниці

На сімейних фото Ольга та її сестра Євгенія точно повторюють стиль матері. Плаття з недорогої вовни чи бавовни, без зайвих рюш та візерунків. І хоча нижні спідниці та криноліни були вже не в моді, сукні залишалися довгими, ледь не до п'ят. Навіть з початком XX століття, коли спідниці почали вкорочувати, Ольга Кобилянська залишалася консервативною.

Звичайно, у письменниці був і святковий одяг, і навіть бальні плаття, в яких ходила на світські вечірки, проте і в цьому відчувалася строгість. Святкові сукні майже не відрізнялися фасонами від щоденних. Різними були хіба що фактура тканин і фурнітура.

У той час одяг переважно шили, а не купували у модних крамницях. Ольга Юліанівна теж користувалася послугами кравчинь. Нерідко доводилося і перешивати старенькі блюзи та кофти – сім'я була не із заможних.

Молода Кобилянська полюбляла різноманітні капелюшки. Один з них виготовлений із цупкої, можливо, оксамитової тканини з довгим пером. Тут Ольга схожа на панну, яка має дуже мало спільного з Україною. Це, власне, і не дивно, бо народилася і жила вона в часи Австро-

Угорщини і своїм стилем більше тяжіла до Європи.

Водночас збереглися фотографії, на яких

Ольга Кобилянська завита

в українську хустку, як звичайна сільська жінка. Це швидше данина народу, а не моді.

Гастрономічні вподобання Ольги Кобилянської

Кобилянська була вправною господинею, мала чимало власних рецептів приготування і навіть правильного споживання страв, а ще суворо дотримувалась режиму харчування. Їжу їй доводилось готувати протягом всього життя для всієї великої родини. Часом у домі квартирували гімназисти, тож мусила опікуватись ще й ними.

Пропонуємо сучасним газдиням кілька рецептів від Ольги Кобилянської та її прийомної доньки Олени (Галюсі) Панчук-Кобилянської. Секретами приготування вони поділилися з приятелькою родини, громадською діячкою та літераторкою, редакторкою і сенаторкою, жінкою, яка із завзяттям ставилася до усіх справ, і гастрономічних зокрема, Оленою Кисілевською. Вона вмістила їхні рецепти у книзі «Як добре й здорово варити» (Коломия, 1938), яка давно стала бібліографічною рідкістю. 2019 року завдяки Оксані Антоновій і Ларисі Латиновій з'явилося нове видання цієї кулінарної скарбнички з чудовими ілюстраціями Маріам Найем.

Зрази з хріном

М'ясо приладжене, як на січеники. До кожного зраза кладемо в середину ложечку тертого на тонкій терці хріну, легко підсмаженого на маслі з булочкою, або ще краще вимішаного з сметаною й дрібною соли. Затулити м'ясо, обкачати в муці, й смажити на товщі, даючи до нього краяної цибульки. Як рум'яне, залляти сметаною, підігріти, подати. (Записано в п. О. Кобилянської в Чернівцях)

М'ясо на січеники – перемелене на машинці або січене сікачем «волове або теляче й товсте вепрове» м'ясо.

Торт крухий з піною і з морельовою або іншою винною мармелядою

На крухе тісто треба:

24 дека (шклянка) масла, 31 деко (вершна пів кварта) муки, 9 дк. цукру, 1 жовток, ванілія.

До перекладання:

10-12 білків на піну, 20 дека (1 й чверть горнятка) цукру, 15 до 20 дк. мармеляди морельової або іншої винної.

Масло, муку, цукор (9 дк.) й жовток, скоро на холоді замісити на тісто й покласти хай постоїть годину. Розділити на три частини й спекти три пляцки. 10-12 білків вбити на тверду піну, 20 дк. цукру поділити на дві половини. Одну половину цукру перемішати з піною, як уже піна уб'ється.

Другу половину розтерти добре з морельовою мармелядою, додати до піни й ще разом бити, аби було густе. Перекладати плячки. Зверху дати теж тої піни. Посипати січеними горіхами.

(Подала п. Галя Панчук, Чернівці)

!!! Знайдете в книзі переписи від відомих особистостей – Ольги Кобилянської, Ольги Дучимінської, Адольфіни Макогон (мами Ірини Вільде), Юлії Маркевич (мами Дарії Цвек), а також рецепти, надіслані українками з Америки, Канади, Чехії.

До речі, тривала дружба єднала Ольгу Дучимінську з Ольгою Кобилянською. Дучимінська присвятила їй новели «Співачка» (1927), «Сумний Христос» (1927), «Дзвони» (1917), спогад «Мої розмови з Кобилянською» (1937). 1963 року написала спогади «Поранкова душа».

Ольга Дучимінська належала до тієї ж когорти жінок-письменниць, що й Уляна Кравченко, Віра Лебедова (Костянтина Малицька), Ольга Рошкевич, Олена Кисілевська, Ольга Ціпановська. З Кобринською і Малицькою 1912 року започаткувала видання в Коломиї «Жіночої бібліотеки», у якому пропагувалися найкращі зразки світової літератури.

27 листопада 2023 року українська спільнота відзначатиме 160-річницю від дня народження видатної української письменниці та громадської діячки Ольги Кобилянської. З цієї нагоди пропонуємо вам підготувати та провести **дефіле книжкове*** «Під музику меланхолійного вальсу»; **дівич-вечір**** «Від Некультурної й Жебрачки до Царівни та Аристократки»; «Предтеча нової жінки» Non-stop до дня емансипації 30 травня. Або можна об'єднати ці заходи в один Нон-стоп під назвою «Усі мої думки тобі, народе вільний...». Неодмінно оформити книжкову (віртуальну) виставку до ювілею письменниці «Аристократка з Буковини», «Робітниця свого народу: Ольга Кобилянська», Гірська Орлиця Буковини».

дефіле книжкове* – урочистий, величавий прохід по сцені учасників у яскравих, красивих костюмах, що демонструють при цьому книгу, можливо дефіле літературних героїв, книг (обкладинок)

дівич-вечір** – зустріч, вечірка, на яку збираються дівчата, жінки або може бути захід про книги, які присвячені жінкам чи написані жінками.

Предтеча нової жінки (*Non-stop до дня емансипе*)

В історії українського культурного процесу остання декада XIX і перші 14 років XX століття були періодом важливих досягнень, що стали основними елементами у формуванні проєкту нової української людини. Зокрема, на західноукраїнських землях даний процес мав певну специфіку в культурному аспекті і відбувався досить динамічно. Цей період у Галичині характеризувався надзвичайно плідним розвитком науки, літератури, драматургії, преси і публіцистики. В літературі даного періоду основні художні зміни були пов'язані з зародженням українського модернізму. На відміну від європейського, ранній український модернізм був явищем не лише естетичним, але й культурно-історичним.

Формування неонародницької та модерністичної течій в українській літературі початку XX століття великою мірою було пов'язане з питанням про шляхи й напрямки соціально-культурного самовизначення. Це надавало особливого драматизму полеміці і деклараціям, з'ясуванню їх відмінності та ідеологічного спрямування, сприяло розгортанню двох основних типів ідеології модернізму і народництва, формуючи цілий спектр культурологічних концепцій, появу творчих угруповань і партій, розгортання дискусій.

Д/ф «Бути сама собі ціллю. Ольга Кобилянська»

<https://www.youtube.com/watch?v=9ayMzXGDdbS>

Сьогодні багато людей вважає емансипацію жінок нормальним явищем. Досягненнями емансипе є право жінок голосувати на виборах, отримувати освіту, обирати роботу за власним бажанням, займати керівні посади, створювати власний бізнес, будувати політичну кар'єру. А взагалі, в усі епохи серед жінок були особистості з сильним характером і гострим розумом, які досягали вершин завдяки таланту, цілеспрямованості, гнучкості. Вони хотіли бути особистостями і ставали ними.

Тренінг «Гендерна культура молоді»

Вправа «Зміна ролей»

Мета: проаналізувати особливості спілкування осіб жіночої та чоловічої статі.

Хід вправи: вибирається пара дівчат та пара хлопців. Кожній парі пропонується привітатися один з одним, граючи роль протилежної статі. Ведучий пропонує наступні ситуації для рольової гри: зустріч

двох друзів/подруг після року розлуки; зустріч матері з донькою чи батька з сином; зустріч закоханих хлопця і дівчини.

Після гри обговорюються можливі труднощі, що виникли під час інсценування, а також традиції вітання, котрі базуються на історичних фактах і дослідженнях.

Міні-лекція: Іноді ми не помічаємо, яким чином вітаємося один з одним. Чому чоловіки при зустрічі потискають руки, а жінки обмінюються поцілунком у щоку? А всьому цьому є пояснення, корені якого тягнуться з далекого середньовіччя. Зустрічаючись, чоловіки давали один одному руки, показуючи, що в них немає зброї і їх наміри чисті. Щодо жіночих поцілунків у щоку, то цей ритуал означає побажання здоров'я, вираження приязні, ніжності, доброго ставлення до людини. У XVI-XVII ст. дружина чи донька господаря повинні були цілувати гостей на знак глибокої симпатії до них. І досі жінка, цілуючи дитину, чоловіка, подругу тим самим виражає свою любов, симпатію, ніжність, виказує довіру.

Вправа «Перевертні»

(виконується на основі даних анкети «Що я думаю про чоловіків і жінок»)

Мета: сформувати уявлення про соціальну рівність чоловіка і жінки.

Хід вправи: на дошці у дві колонки записуються «**типові жіночі**» і «**типові чоловічі**» якості (до 30 якостей). Ведучий пропонує обговорити, які з перерахованих якостей належать тільки жіночому єству, а які чоловічому (мужність – чол., ніжність, турботливість – жін.) Наприкінці обговорення аудиторія має прийти до висновку, що наявними і безперечними є тільки біологічні відмінності. Все інше відносне, відмінності між індивідами в одній статевій групі можуть перевершувати розходження між статями в цілому (дівчата можуть більшою мірою різнитися між собою, ніж у випадку порівняння їх з юнаками). Суспільство несвідомо тяжіє до міфів про зумовленість поведінки статтю, тобто очікує від чоловіків і жінок різної поведінки стосовно родини, вибору професії, виховання дітей, зовнішнього вигляду, віку вступу до шлюбу та сексуальних стосунків, тощо.

Вправа «Переваги-недоліки»

Мета: формування критичного ставлення до змісту традиційних стереотипів.

Хід роботи: Ведучий пропонує проаналізувати переваги і недоліки найбільш розповсюджених гендерних уявлень для чоловіків і жінок, (чоловік – добувач, жінка – берегиня родинного вогнищу). Усі висловлювання, ідеї записуються на дошці в таблицю. Ця вправа відкриває високу «ціну» гендерного міфу для життя і здоров'я чоловіків і особисту нестійкість, вузькість життєвого простору для жінок. Учасники мають дійти до висновку, що несвідоме слідування традиційним життєвим стереотипам обмежує самореалізацію і життєвий простір індивіда, погіршує якість реального життя, його тривалість.

Для чоловіка	Для жінки
переваги недоліки	переваги недоліки

Вправа «Видатні особистості – чоловіки»

Мета: формування ідеального образу сучасного чоловіка

Хід роботи: Підліткам пропонується послухати повідомлення про видатних осіб, одночасно виділяючи їх риси характеру у заздалегідь приготовлених таблицях. По закінченню даного етапу відбувається процес обговорення та колективне заповнення таблиці.

Видатна особистість	Риси особистості
Олександр Македонський	Героїзм, мужність, розум
Андрій Шевченко	Наполегливість, цілеспрямованість
Білл Гейтс	Вміння заробляти гроші
Леонардо да Вінчі	Розум, ерудиція
Арнольд Шварценегер	Фізична краса

Після складання загальної таблиці тренер пропонує кожному учаснику скласти образ ідеального чоловіка, проранжувавши виділені в загальній таблиці якості і додавши, можливо, певні риси з власних уявлень. По закінченню складається та аргументується загальний образ ідеального чоловіка.

Вправа «Видатна особистість – жінка»

Мета: сформувати ідеальний образ сучасної жінки

Хід роботи: Підліткам пропонується прослухати повідомлення про видатних осіб, одночасно виділяючи їх риси характеру у заздалегідь підготовлених таблицях.

Учасники заповнюють таблицю особисту і загальну, складають образ ідеальної жінки, додаючи якості, які вважають необхідними.

Видатна особистість	Риси особистості
Княгиня Ольга	Мудрість

Жанна д'Арк	Мужність, героїзм, патріотизм
Сінді Кроуфорд	Ділова жінка
Мілла Йовович	Фізична краса
Мати Тереза	Піклування, милосердя

Диспут «Чи можлива гендерна рівність у сучасному суспільстві?»

Мета: розширити уявлення учасників з питань соціальної рівності жінок та чоловіків

Хід роботи: на розгляд висуваються певні ситуації, стосовно яких обговорюються всі «за» та «проти». Мета диспуту – дати можливість підліткам за допомогою отриманої інформації зробити власні висновки. Ситуації: «В якому віці чоловік може собі дозволити стати батьком?», «Що для сучасної дівчини треба робити найперше: народжувати дитину чи робити кар'єру?», «Укладання шлюбного контракту: необхідність чи примха часу?»

Вправа «Великий майстер»

Мета: усвідомити і оцінити свої якості, потенційні можливості, в тому числі як майбутніх чоловіків і жінок

Хід роботи: Кожен учасник по колу називає те заняття, яке він вмie робити краще за всіх, починаючи зі слів «Я великий майстер...»(піших прогулянок, приготування кави, створення зачісок ...), причому всіх останніх треба переконати в правдивості своїх слів. Група має погодитися, що ця людина насправді «великий майстер». У кожної людини є щось, що вона робить краще, в чому вона відчуває себе майстром і бачить великий потенціал. Дана вправа формує у підлітків позитивне ставлення до себе, відчуття впевненості в собі.

Вправа «Крок до майбутнього»

Мета: допомогти учасникам усвідомити рівень домагань та життєву перспективу.

Хід роботи: Тренер роздає підліткам заздалегідь приготовлені бланки, куди мають записати свої плани на майбутнє у різних сферах життя на 3 місяці, рік, на все життя.

Моя мета	На 3 місяці	На 1 рік	На все життя
Фінанси			
Соціум (робота)			
Творчість			
Здоров'я			
Любов, сім'я			

Після заповнення таблиці необхідно обговорити в групі відмінності планів дівчат і хлопців. Наприкінці ведучий бажає реалізації актуалізованих бажань.

Пропонуємо також скористатися наданими презентаціями, відео та аудіо матеріалами в підготуванні різних заходів.

Презентації:

Життя і творчість Ольги Кобилянської. Українська література.

10клас. https://www.youtube.com/watch?v=C-yY2V_w5Gg

Ольга Кобилянська | Біографія | Цікаві факти |

https://www.youtube.com/watch?v=oKWG-BPwsXU&list=RDLVDAV_qZqg27s&index=3

Ольга Кобилянська - стильна феміністка та урбаністка, а не страшенька подружка Лесі Українки

https://www.youtube.com/watch?v=DAV_qZqg27s

Ольга Кобилянська. Українська література в іменах

https://www.youtube.com/watch?v=wEXvA0q0t84&list=RDLVDAV_qZqg27s&index=5

Ольга Кобилянська — українська феміністка із шляхетної сім'ї |

Велич особистості | лютий '15 https://www.youtube.com/watch?v=zGF-Dvv3_kc&list=RDLVDAV_qZqg27s&index=4

Аудіокниги:

1.«Valse mélancolique»(1898), Ольга Кобилянська, новела.

Слухаємо українське! <https://www.youtube.com/watch?v=GSXQbybz1c>

2.Аудіокнига «МЕЛАНХОЛІЙНИЙ ВАЛЬС», Ольга КОБИЛЯНСЬКА. З ПОЯСНЕННЯМ. Чи то слухання, чи то читання.

<https://www.youtube.com/watch?v=2OQOUJ89NUc>

3.Аудіокнига «Назустріч долі» Ольга Кобилянська Українська література Оповідання

https://www.youtube.com/watch?v=d95_1MMhDIU

4. «Василка»(1922), Ольга Кобилянська, новела. Слухаємо українське! <https://www.youtube.com/watch?v=lorj5Lk9rY8>

5. «Вовчиха» (1923), Ольга Кобилянська, повість. Слухаємо українське! <https://www.youtube.com/watch?v=EWV5VEOJXFU>

«Доля»(1902), Ольга Кобилянська. Слухаємо українське!

https://www.youtube.com/watch?v=9Qz_gqdEA64

6. «Некультурна»(1896), Ольга Кобилянська, новела. Слухаємо українське! https://www.youtube.com/watch?v=UhegQ3ll_Ks

7. «Ніоба»(1904), Ольга Кобилянська, драматична повість. Слухаємо українське!

<https://www.youtube.com/watch?v=piqJ3L8p6ms>

Фільми:

Фільм «Земля», Ольги Кобилянської 1954 рік

<https://www.youtube.com/watch?v=gOoWxac0bJs>

«Природа» український фільм про кохання за творами Ольги Кобилянської

<https://www.youtube.com/watch?v=FUzQOSs3LUQ>

Царівна (Серія 1) <https://www.youtube.com/watch?v=paBitZoCxqo>

«Царівна» – український мелодраматичний телесеріал 1993—1994 рр. студії Укртелефільм за мотивами однойменної повісті Ольги Кобилянської. Головні ролі виконували Вікторія Малекторович, Лариса Кадирова, Наталія Лотоцька, Олег Шаварський, Олександр Гебдовський, та Мирослав Маковійчук. 20 серій

Царівна (Серія 2) <https://www.youtube.com/watch?v=sNLvejj9kfw>

Царівна (Серія 3) <https://www.youtube.com/watch?v=4kwktlizAfc>

Царівна (Серія 4) https://www.youtube.com/watch?v=Wxv1w_Oruak

Царівна (Серія 5) <https://www.youtube.com/watch?v=q8v1qSKnFK0>

Царівна (Серія 6) <https://www.youtube.com/watch?v=0tZvDKLUghk>

Царівна (Серія 7) <https://www.youtube.com/watch?v=imwbuxEqh74>

Царівна (Серія 8) <https://www.youtube.com/watch?v=GSu9m1cEJ6c>

Царівна (Серія 9) <https://www.youtube.com/watch?v=HnwTT8eoWq0>

Царівна (Серія 10) <https://www.youtube.com/watch?v=traGYom2KNM>

Царівна (Серія 11) <https://www.youtube.com/watch?v=6RadhDJl7rs>

Царівна (Серія 12) <https://www.youtube.com/watch?v=xQMxvYKBpPg>

Царівна (Серія 13) https://www.youtube.com/watch?v=4vZPQh_Lpms

Царівна (Серія 14) <https://www.youtube.com/watch?v=Y9GgAgbAeCo>

Царівна (Серія 15) <https://www.youtube.com/watch?v=lo3HKpzqJRw>

Царівна (Серія 16) https://www.youtube.com/watch?v=FGvKe9Obx_8

Царівна (Серія 17) <https://www.youtube.com/watch?v=acOqCcC0gF8>

Царівна (Серія 18) <https://www.youtube.com/watch?v=f8Qi5XXD8DA>

Царівна (Серія 19) <https://www.youtube.com/watch?v=LcgFFNHEvfw>

Царівна (Серія 20) https://www.youtube.com/watch?v=p_z4RJVhV0s

Відео:

Відеоекскурсія музеєм Ольги Кобилянської

<https://www.facebook.com/watch/?v=186772832636446>

Д/ф «Бути сама собі ціллю. Ольга Кобилянська»

<https://www.youtube.com/watch?v=9ayMzXGDdbS>

Ольга Кобилянська. Перші романтичні почуття юної письменниці / ГРА ДОЛІ

https://www.youtube.com/watch?v=-zq_7PpDecU

Про романтичні захоплення і розчарування юної Ольги Кобилянської – у першій частині фільму «Ольга Кобилянська. Valse Brillante» документального серіалу «Гра долі» від студії «ВІАТЕЛ» з ведучою Наталкою Сопіт.

Ольга Кобилянська. Знайомство і закоханість в Осипа Маковея. Частина 2 / ГРА ДОЛІ

<https://www.youtube.com/watch?v=yEASxRJ-SMM>

Про перші роки літературного успіху і надій на особисте щастя у долі Кобилянської – у другій частині фільму «Ольга Кобилянська. Valse Brillante» документального серіалу «Гра долі» від студії «ВІАТЕЛ» з ведучою Наталкою Сопіт.

Ольга Кобилянська. Кохання до Осипа Маковея і співпраця з ним. Частина 3 / ГРА ДОЛІ

<https://www.youtube.com/watch?v=imrj4gVohcg>

Про непрості стосунки між Ольгою Кобилянською та Осипом Маковеєм – у третій частині фільму «Ольга Кобилянська. Valse Brillante» документального серіалу «Гра долі» від студії «ВІАТЕЛ» з ведучою Наталкою Сопіт.

Ольга Кобилянська. Кохання і драматичний розрив дружби з Осипом Маковеєм. Частина 4 / ГРА ДОЛІ

<https://www.youtube.com/watch?v=9uinYRu6WKo>

Про драматичні стосунки Ольги Кобилянської і її коханого Осипа Маковея – у четвертій частині фільму «Ольга Кобилянська. Valse Brillante» документального серіалу «Гра долі» від студії «ВІАТЕЛ» з ведучою Наталкою Сопіт.

Ольга Кобилянська. Кохання і ненаписане оповідання «Valse Brillante». Частина 5 / ГРА ДОЛІ

<https://www.youtube.com/watch?v=REBVZUdG-O0>

Про останні роки життя Ольги Кобилянської, її ненаписане оповідання «Valse Brillante» і вірність коханню – у п'ятій частині фільму «Ольга Кобилянська» документального серіалу від студії «ВІАТЕЛ» «Гра долі» з ведучою Наталкою Сопіт.

Джерела:

Кобилянська Ольга Повні тексти творів [електронний ресурс]:[веб-сайт].–

Назва з екрану: Режим доступу

<https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=7>

Біографія Ольги Кобилянської

<https://md-eksperiment.org/post/20151209-biografiya-olgi-kobilyanskoyi>

Вправи до тренінгу «Гендерна культура молоді»

<https://vseosvita.ua/library/vpravi-do-treningu-genderna-kultura-molodi-34056.html>

Для Маковея то була просто літературна дружба, а Кобилянська вмирала від любові

<https://www.volyn.com.ua/news/205315-dlia-makoveia-to-bula-prosto-literaturna-druzhba-a-kobylianska-vmyrala-vid-liubovi>

Корисні дрібнички з кухні Кобилянської зблизька

https://www.facebook.com/Kobylianskamuseum/videos/386708656593089?locale=ru_RU

«Мої лілеї» Ольга Кобилянська *Читати онлайн поезії в прозі Ольги Кобилянської «Мої лілеї»* <https://osvita.ua/school/literature/k/69819/>

Ольга Кобилянська полюбляла капелюшки та довгі спідниці

Джерело: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/olga-kobilyanska-polyublyala-kapelyushki-ta-dovgi-spidnici-14939>. Сайт <https://acc.cv.ua/>

Про останні хвилини й похорони Ольги Кобилянської (Лист братаниці і прибраної доні Письменниці до О. Кисілевської)/ О. Кисілевська <https://zbruc.eu/node/70945>

П'ять екранізацій літературних творів отримали державне фінансування <https://chytomo.com/p-iat-ekranizatsij-literaturnykh-tvoriv-otrymaly-derzhavne-finansuvannia/>

Фото

https://www.facebook.com/photo?fbid=466637264884846&set=pcb.466639504884622&locale=ru_RU

Чернівецький літературно-меморіальний музей Ольги Кобилянської
29 квітня 2021 р. · **Рецепти з кухні Кобилянських**

https://www.facebook.com/Kobylianskamuseum/?locale=ru_RU

6 фактів про пам'ятник Ользі Кобилянській : Інформація підготована за сприяння краєзнавчого відділу Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки /Альона Чорна

<https://shpalta.media/2018/11/22/6-faktiv-pro-pamyatnik-olzi-kobilyanskij/>

КЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей та юнацтва» Харківської обласної ради, 2023

Зам.№7

Тираж 50 прим.

